

De heer Koen Geens
Minister van Justitie
Waterloolaan 115
1000 Brussel

Staatsbladsstraat 8
B - 1000 Brussel
T +32 (0)2 227 54 70
F +32 (0)2 227 54 79
info@advocaat.be
ondernemingsnummer 0267.393.267

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

SD/HIS/TOEKOMST/RHH

2 juli 2018

contact

bart.coppein@ordevanvlaamsebalies.be

telefoonnummer

02/210.15.42

De toekomst van het advocatenberoep

Geachte minister,

De Orde van Vlaamse Balies (*hierna: OVB*) heeft het rapport *De toekomst van het advocatenberoep* in haar diverse gremia aan een grondig en uitvoerig onderzoek onderworpen en maakt u hierbij haar commentaar over.

Vooreerst wenst de OVB haar oprechte waardering uit te drukken voor het doorwrocht werkstuk van de experts stafhouder Patrick Henry en mr. Patrick Hofströssler. Ook wil ze uitdrukkelijk de minister van Justitie bedanken voor de mogelijkheid om feedback op de daarin opgelijste voorstellen te geven.

Voorafgaandelijk betreurt de OVB dat de Nederlandse vertaling van bepaalde passages twijfelachtig en soms ronduit onjuist is, waardoor voor de verstaanbaarheid de Franse tekst moest worden gelezen.

Daarnaast kan de OVB zich niet van de indruk ontdoen dat de beide experts voornamelijk hun steven hebben gewend richting Frankrijk en te weinig rekening hebben gehouden met de ervaring in andere buurlanden.

Ook stelt de OVB vast dat de experts *de facto* een te eenzijdige benadering hanteren en voornamelijk focussen op het zakenleven en niet de maatschappij als geheel benaderen, waardoor voorbij wordt gegaan aan een groot deel van de advocatuur. Zo wordt niet gesproken over de rechtsbijstandsverzekering en ontbreekt bijvoorbeeld bijna volledig een visie op die segmenten van de advocatuur die zich richten op particulieren.

Bovendien is er een gebrek aan onderzoeksgegevens over de advocaat en de advocatuur, waardoor het rapport drijft op soms niet verifieerbare indrukken. De OVB zal evenwel initiatieven nemen om diverse aspecten van het beroep te onderzoeken.

* * *

De OVB wenst in het bijzonder te benadrukken dat de onafhankelijkheid van de advocatuur, die de zelfregulering rechtvaardigt, een basisvoorwaarde vormt van de rechtsstaat.

De OVB verlangt uitdrukkelijk om op voorhand te worden geraadpleegd over elk initiatief dat betrekking heeft op het advocatenberoep. Ze benadrukt dat de organisatie ervan in de eerste plaats toekomt aan de advocatuur en hecht groot belang aan dat principe van autoregulering. In dat verband vraagt ze de tussenkomst van de wetgever te beperken tot het strikt noodzakelijke.

* * *

De OVB benadrukt tevens de rol van de advocaat in de rechtsstaat.

1.

De Grondwet vermeldt de positie van de advocaat niet uitdrukkelijk anders dan voor de rechterlijke macht en het recht op een behoorlijke rechtspleging die er hun statuut in vinden. Dat is te betreuren omdat de invulling van de taak van de advocatuur, met de balie als instelling, op een grondwettelijke betekenis beroep kan doen.

De Grondwet bevestigt immers in verschillende bepalingen de beginselen van de rechtsstaat, die zonder directe medewerking van de balie niet verwezenlijkt kunnen worden. De professionele begeleiding van de toegang tot de rechter en van de handhaving van de fundamentele rechten, het verzekeren van het hoorrecht van de burger en het verloop van een fair proces zijn er kernwaarden van.

De balie staat mee garant voor een onpartijdige en onafhankelijke magistratuur. Zij is het aan haar eer en opdracht verplicht want voor de balie is een onafhankelijke magistratuur, die de waarden van de rechtsstaat handhaaft, niet enkel een retorische formule maar een onmisbare voorwaarde om het beroep van advocaat vrij en onafhankelijk uit te oefenen en zo de open democratische ruimte door een professioneel juridisch debat mee in te vullen.

Het uitgangspunt van het beroep ligt in de onbedreigde functievervulling in een rechtsstaat. Competentie en integriteit zijn daarbij onmisbaar.

Die kerntaken worden door de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Hof van Justitie van de Europese Unie erkend. Hun uitspraken overstijgen de casuïstiek van het geval en geven aan het beroep van advocaat een quasi constitutionele betekenis.

2.

De advocaat wordt soms omschreven als "*medewerker*" van het gerecht of als "*orgaan*" van de rechtspleging. Die omschrijving is wellicht te beperkt. Hij is in ieder geval een onmisbare actor

voor en in de rechtsstaat. De uitoefening van de beroepstaak vereist van de advocaat een van de staat of van derden onafhankelijke dienstverlening voor zijn cliënt. Die onafhankelijkheid waarborgt, samen met het beroepsgeheim, de geloofwaardigheid en de vertrouwensopdracht van de advocaat.

De balie moet oog hebben voor maatschappelijke en politieke ontwikkelingen die een bedreiging kunnen vormen voor die onafhankelijkheid.

3.

De opdracht en de missie van de advocaat overstijgen het louter dienstverlenend-economisch kader, omdat beginselen zoals waardigheid, geweten, onafhankelijkheid, rechtschapenheid en menselijkheid er inherent aan zijn.

Die verplichtingen waarvan de geest een morele bezorgdheid en een zeker ideaal uitdrukt zijn noodzakelijk voor de goede werking van de openbare dienst "*justitie*" en voor het algemeen belang. Zij laten mee toe de eigen kwaliteit van de juridische dienstverlening te bewaken.

4.

In de universele praktijk van het recht heeft de advocaat als roeping om beroepsmatig tussen te komen in het burgerlijk, economisch en sociaal leven met respect voor zijn essentiële opdracht.

De economische omkadering van de onmisbare "*vrije beroepsuitoefening*" moet toelaten dat die op de specifieke professionele opdracht kan gericht zijn. Maar de uitwerking van het ondernemingsrecht kan niet leiden tot het binnensluipen van het "*Trojaans Paard*", waardoor de medewerking aan de rechtsstaat wordt verzwakt en de balie haar diepere opdracht wordt ontnomen.

5.

Recente onderzoeken tonen aan dat het vertrouwen in de rechtsstaat is aangetast. Zo is voor enkel 28 % van de jongeren tussen 14 en 24 jaar in België de "*rule of law*" nog een zeer belangrijke waarde.

Het waarneembare extern maatschappelijk scepticisme bedreigt de rechtsstaat en de achterliggende onmisbare waarden zelf. De zondvloed van regelgeving lijkt het verlangen op gerechtigheid nog niet te vervullen. De toegang tot de rechter wordt bezwaard, het aantal rechtszaken neemt af, niet alleen in ons land (*in Duitsland met 25 %*), terwijl de bevolking stijgt en de complexiteit toeneemt. Die vermindering is niet opgevangen in alternatieve geschillenbeslechting. Justitie en ook de balie dreigen de burger te verliezen.

6.

De maatschappelijke omwentelingen zijn voor de balie een reële uitdaging. De noodzakelijke hervormingen moeten de eigen plaats en de - ook economische - onafhankelijkheid van het beroep verzekeren en herijken. Zij mogen er niet toe leiden dat het beroep wordt beschreven in weliswaar welkinkende bewoordingen, die in de praktijk echter niet meer tot de werkelijkheid behoren. Dan wordt de balie een "*heiligenschrijn zonder lichtkracht*".

De samenleving heeft nood aan een "*Pact voor de Rechtsstaat*", dat de democratie opnieuw elan geeft en waarbij de balie als essentiële actor moet betrokken worden.

De advocatuur wil het behoud van de rechterlijke macht en de behandeling van geschillen. De advocatuur moet ijveren tegen de groeiende justitiële ongelijkheid en voor het correct financieren

van justitie. De aanhoudende onderfinanciering van justitie is nefast voor de samenleving, de rechtsstaat en de burger.

* * *

De OVB kan zich grotendeels achter de inleidende bevindingen van de experten scharen. Daaraan wil ze evenwel nog een aantal bedenkingen toevoegen.

1.

Eerst en vooral beklemtoont de OVB dat zij volmondig akkoord kan gaan met een verruiming van de verenigbare activiteiten van de advocaat, terwijl de advocaat ook in die andere activiteiten onderworpen blijft aan de *integriteitswaarden* (rechtschapenheid, kiesheid en waardigheid) die aan zijn statuut van advocaat kleven.

Daarnaast wijst de OVB erop dat de advocaat die optreedt als advocaat bijkomend de *kernwaarden* van het beroep, zijnde het beroepsgeheim, de onafhankelijkheid, de partijdigheid en het vermijden van belangenconflicten, moet nakomen. Die kernwaarden kleven uitdrukkelijk aan de advocaat die zijn cliënt bijstaat als advocaat. De integriteitswaarden en de kernwaarden van het beroep van advocaat maken de basis uit van het vertrouwen dat essentieel is in de relatie cliënt-advocaat. De advocaat moet duidelijkheid bieden. Treedt hij op als advocaat of in een andere hoedanigheid (*bijvoorbeeld: gerechtelijk mandataris*), dan zijn in dit laatste geval niet alle kernwaarden van het beroep van advocaat aanwezig (*bijvoorbeeld: een curator heeft niet het beroepsgeheim van de advocaat en is onpartijdig*).

In dat verband herinnert de OVB eraan dat zij gekant blijft tegen de structurele inzet van advocaten als plaatsvervangende rechters en het opnemen van een mandaat van rechter in ondernemingszaken evenmin verenigbaar acht met het advocatenberoep. De OVB wijst erop dat beide een onaanvaardbare verwarring veroorzaken tussen de rol van de advocaat voor de rechtbank als mandataris van zijn cliënt en het opnemen van een functie als rechter. Er moet een duidelijke scheiding zijn tussen de taak van advocaat en die van rechter. Wanneer een advocaat zetelt als plaatsvervangend rechter of als rechter in ondernemingszaken, vervaagt minstens die rol.

De OVB onderzoekt momenteel de mogelijke uitbreiding van de samenwerkingsverbanden (multidisciplinaire structuren) en de mogelijkheid om vreemd kapitaal toe te laten in advocatenvennootschappen, mits voldoende garanties worden geboden voor de integriteitswaarden en de eerbiediging van de kernwaarden door de advocatenvennootschap.

2.

Vervolgens houdt de OVB een warm pleidooi om de opportuniteit te onderzoeken van het toevertrouwen van het monopolie op juridisch advies aan de advocatuur, naar analogie met onder meer de Franse wet en de Luxemburgse advocatenwet van 10 augustus 1991. Hiervoor zal dan ook op Europees vlak moeten worden geijverd.

Het Grondwettelijk Hof heeft in het arrest van 23 januari 2008 de wezenlijke activiteiten van de advocaat omschreven als 'de bijstand en de verdediging van de cliënt in rechte', maar ook het verlenen van juridisch advies, zelfs buiten elk rechtsgeding.

Een meerwaarde die de advocatuur hier eveneens biedt, is dat zij werkzaam is op het hele speelveld, in alle takken van het recht, daar waar vele andere (juridische) beroepen slechts

werkzaam zijn in een of slechts enkele rechtstakken en deelaspecten van het recht. De advocatuur heeft hierdoor een beter zicht op problemen die verschillende domeinen van het recht bestrijken.

In een digitale wereld, waar vele rechtzoekenden bovendien worden geconfronteerd met aanbieders van juridische diensten zonder enige kwaliteitswaarborg, bieden enkel de advocaten, die wel onderworpen zijn aan een reeks verplichtingen die onder meer betrekking hebben op de kwalitatieve invulling van hun beroepsuitoefening, die garantie.

3.

Dat de advocaat moet uitmunten door zijn excellentie onderschrijft de OVB eveneens volledig. De advocaat zal zijn concrete meerwaarde telkens opnieuw moeten bewijzen. Alleen op die manier zullen advocaten zich in de toekomst staande kunnen houden in een steeds competitievere markt.

Advocaten worden vaak te prijzig, traag en conflictgenererend gepercipieerd. Dat is tevens het gevolg van het feit dat andere juridische dienstverleners nog moeilijk te onderscheiden zijn van de advocatuur. De advocatuur moet ervoor zorgen dat er geen waardig alternatief bestaat voor de dienstverlening die ze biedt.

Een unieke marktpositie aanraden of beter nog uitbreiden, vereist in de eerste plaats het zich onderscheiden van andere dienstverleners. De advocatuur heeft een *Unique Selling Proposition*.

Enerzijds zal de advocaat geloofwaardiger moeten zijn dan de andere juridische dienstverstrekkers en veel meer oplossingsgericht moeten worden.

Anderzijds kan de advocaat zich onderscheiden door het bieden van kwaliteit, waarover gewaakt wordt op verschillende niveaus.

De huidige beroepsopleiding voldoet niet meer en dient aangepast te worden, bij voorkeur in samenwerking met de universiteiten. De toekomstige beroepsopleiding zou de kennis en vaardigheden, - onder meer *management skills*, marketing, onderhandelen, *human resources*, ondernemersvaardigheden en kennis van de deontologie - bij de advocaten-stagiairs op een hoger en identiek peil moeten brengen en plaats moeten vinden voor het doorlopen van de stage, zodat de veel beperktere aandacht en begeleiding die de stagiairs krijgen van hun stagemester, wordt opgevangen en de kandidaat-stagiairs beter voorbereid en gewapend zijn om het beroep op kwaliteitsvolle en integere manier uit te oefenen. Ook is de OVB er voorstander van dat de advocaat kennis heeft van de deontologie van de magistraat, maar ook andersom, dat de magistratuur de deontologie van de advocaat kent. Uitwisseling dringt zich derhalve op.

Daarnaast moet er absoluut meer aandacht besteed worden aan het herwaarderen van de rol van de stagemester door te voorzien in een opleiding en specifieke kwaliteitsvereisten. Het duaal leren heeft zijn verdiensten bewezen op voorwaarde dat de stagemester wil investeren in de stagiair. De loutere ervaring van zeven jaar inschrijving op het tableau blijkt geen garantie te zijn opdat een stagemester gewapend is om op een gedegen en verantwoorde wijze om te gaan met de opleiding die een stagiair nodig heeft.

Voorts wil de OVB maximaal inzetten op permanente vorming en werkt ze procedures uit voor een interne kwaliteitscontrole. Daarbij zal worden geopteerd voor een systeem van collegiale toetsing door middel van een *peer review*, die zowel betrekking heeft op de organisatie van het beroep van de advocaat als op vakinhoudelijk gebied.

4.

Last but not least hecht de OVB er groot belang aan dat elke burger op gelijke wijze toegang tot de rechter zou hebben. Door een combinatie van diverse factoren - niet in het minst de invoering van de btw op advocatenprestaties en de verhoging van de rechtsplegingsvergoeding - kunnen de kosten hoog oplopen. Ook is er vaak onzekerheid over de duur en de kostprijs. Daardoor durven steeds minder burgers zich wagen aan een gerechtelijke procedure.

In dat verband beklemtoont de OVB de grote en onmisbare waarde voor de Belgische rechtsstaat van een goed uitgebouwde en performante juridische tweedelijnsbijstand. De balie beschouwt het als zijn maatschappelijke taak om die opdracht te kunnen vervullen in het belang van de meest kwetsbare rechtzoekenden. Wel meent de OVB dat inzake de concrete organisatie tal van verbeteringen mogelijk zijn.

* * *

Hierna lijst de OVB voor elk van de 38 door de experts gedane voorstellen haar standpunt op met de nodige motivering. Voor de leesbaarheid heeft zij de 38 voorstellen opgedeeld in zeven thematische clusters: A. Beroepsopleiding (voorstellen 1 en 2), B. Deontologie (voorstellen 3 tot en met 8, 16 en 17), C. IT (voorstellen 9 en 10), D. Gerechtelijk recht (voorstellen 11 tot en met 15), E. Governance (voorstellen 18 tot en met 25), F. Tucht (voorstellen 26 tot en met 37) en G. Juridische tweedelijnsbijstand (voorstel 38).

A. Beroepsopleiding

Voorstel 1: hervorming beroepsopleiding gevolgd door stage

Ten aanzien van voorstel 1, dat een hervorming van de beroepsopleiding gevolgd door de stage beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan.

De OVB beklemtoont uitdrukkelijk dat de huidige door de stagescholen georganiseerde beroepsopleiding op tal van vlakken niet meer voldoet en een meer praktijkgerichte benadering aangewezen is. Zo zou bijvoorbeeld meer moeten worden ingezet op bedrijfsvoering en zogenaamde *soft skills* en zouden de juridische basiscompetenties meer moeten worden aangescherpt.

In de ideale wereld verkiest de OVB voor de beroepsopleiding een aparte ManaMa, maar zij heeft de voorbije jaren tot haar spijt moeten vaststellen dat de universiteiten helemaal niet gewonnen zijn voor dat idee, onder meer omdat de financiering daarvoor ontbreekt.

In die omstandigheden bepleit de OVB met de experten een voorafgaande intensieve opleiding van zes maanden, waarna de stage zou kunnen worden aangevat. Indien de universiteiten hun afwijzend standpunt blijven aanhouden, zal de OVB die aanbieden binnen een eigen balieopleidingsschool. De OVB besliste reeds dat de opleiding van de stagiairs nog vóór de eedaflegging zou geschieden.

De vraag naar het sociaal statuut van de kandidaat-stagiairs tijdens de voorafgaande opleiding is van primordiaal belang en verdient absoluut verdere opheldering. Idealiter zouden de kandidaat-stagiairs het statuut van student kunnen behouden tot de aanvatting van de stage. Indien dat niet mogelijk zou zijn, pleit de OVB in ondergeschikte orde voor een statuut met een zeer beperkte bijdrage naar analogie met de Franse situatie (*het Frans statuut stelt het statuut van de kandidaat-advocaat gelijk aan dat van student, mits een betaling van 225 euro per maand*).

De vormende waarde van de stage *on the field* wenst de OVB in elk geval te behouden. In de praktijk is de stage een vorm van duaal leren die haar deugdelijkheid heeft bewezen. Advocaten en advocatenkantoren moeten meer oog hebben voor de opleiding en vorming van jonge advocaten, in wie zij moeten investeren. Eventueel kan worden onderzocht of de stage kan worden verkort tot twee jaar. De OVB erkent tot slot dat werk zal moeten worden gemaakt van een meer adequate opleiding van de stagemesters.

Tekstueel wenst de OVB dus onderstaande aanpassingen aan artikelen 428, 434 en 435 Ger.W. Met betrekking tot het nieuwe voorgestelde artikel 435 Ger.W. verwijst de OVB naar haar commentaar bij voorstel 6.

“Artikel 428.

Niemand kan de titel van advocaat voeren of het beroep van advocaat uitoefenen indien hij geen Belg of onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie is, niet in het bezit is van het diploma van van doctor, licentiaat of master in de rechten, niet het beroepsbekwaamheidsattest heeft bekomen, niet de eed heeft afgelegd bedoeld in artikel 429 en niet is ingeschreven op het tableau van de Orde of op de lijst van de stagiairs.

Er kan afgeweken worden van de voorwaarde van nationaliteit in de gevallen die de Koning bepaalt op advies van de (Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone)”.

Behoudens de afwijkingen die de wet vaststelt, mag geen nadere bepaling aan de titel van advocaat worden toegevoegd.”

“Artikel 434.

Om op het tableau van de Orde te worden ingeschreven moeten, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 428bis, tweede lid, ~~drie~~twee jaar stage worden verricht of voor personen ingeschreven op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie, moet voldaan zijn aan de voorwaarden gesteld in artikel 477nonies.”

“Artikel 435.

De Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone stellen, elk binnen het door hen bestreken rechtsgebied, de stageverplichtingen vast.

Zij organiseren de cursussen voor de opleiding van de advocaten- stagiairs.

Op verzoek van de advocaat- stagiair kan de stage worden geschorst of onderbroken.

De raden van de Orde waken over het nakomen van alle verplichtingen van de stage, waarvan zij de duur eventueel kunnen verlengen, onverminderd het recht om de inschrijving op het tableau te weigeren.

Iedere stagiair die uiterlijk vijf jaar na zijn inschrijving op de lijst van de stagiairs niet doet blijken dat hij alle door zijn balie gestelde verplichtingen is nagekomen, kan van de lijst worden weggelaten.”

Voorstel 2: beroepsvoorbereidend tweede masterjaar gevolgd door stage

Ten aanzien van voorstel 2, dat een beroepsvoorbereidend tweede masterjaar gevolgd door de stage beoogt, toont de OVB zich een voorstander op middellange termijn. Gelet op bovenstaande beschouwingen over voorstel 1 acht de OVB de uitvoering daarvan tot nader order hoogst onrealistisch.

B. Deontologie

Voorstel 3: onverenigbaarheden herleiden

Ten aanzien van voorstel 3 - dat door middel van een aanpassing van artikel 437 Gerechtelijk Wetboek advocaten toelaat bijkomende werkzaamheden te verrichten naast hun kerntaken als advocaat - neemt de OVB *in globo* een instemmende houding aan. Daarnaast stemt het voorstel om de communautaire Ordes toe te laten de grenzen van de nevenactiviteiten te bepalen, de OVB tevreden.

1. Reglementair kader

De OVB werkt momenteel aan een ontwerpreglement inzake de perimeter van het beroep, dat grotendeels in dezelfde lijn ligt. Er is binnen de beroepsgroep een ruime consensus om de perimeter te verruimen. Het geopperde criterium om de nevenactiviteiten te beperken tot de zuiver juridische activiteiten daarentegen, komt de OVB niet wenselijk voor. Het weerhouden van dat criterium zou onder meer betekenen dat een advocaat geen bestuurder meer kan zijn in een niet-advocaten vennootschap, aangezien dit geen juridische activiteit is. Dat is absoluut niet wenselijk. De advocaat wordt voor een dergelijk mandaat gevraagd omwille van zijn kwaliteiten. Het door de experts aangehaalde argument van de uitmuntendheid gaat niet op.

Daarnaast gaat het om een criterium dat vaak verwarring en onduidelijkheid schept ten aanzien van de rechtzoekende. Hierbij wordt gedacht aan een advocaat die naast zijn advocatenpraktijk een juridisch advieskantoor (zoals een wetswinkel) zou houden. Hoewel dat niet onverenigbaar zou zijn - want het gaat tweemaal om een juridische activiteit - lijkt het toch niet aanvaardbaar te zijn omwille van het gebrek aan duidelijkheid.

2. Wettelijk kader

Wat de voorgestelde wijziging van artikel 437 Ger. W. betreft, schaarde de OVB zich vooreerst achter artikel 437, §1 dat een onverenigbaarheid oplegt met de ambten van griffier of werkend magistraat. De voorgestelde wijziging vermeldt de onverenigbaarheid van het beroep van advocaat met dat van staatsambtenaar niet meer. Voor de beoordeling van de verenigbaarheid van een ambtenarenfunctie (met uitzondering van die van griffier of werkend magistraat) met het beroep van advocaat, dient dan ook artikel 437, § 2 Ger. W. (zoals hernummerd en aangepast door de OVB) toegepast te worden.

De OVB herinnert eraan dat zij gekant blijft tegen de structurele inzet van advocaten als plaatsvervangende rechters en het opnemen van een mandaat van rechter in ondernemingszaken evenmin verenigbaar acht met het advocatenberoep. De OVB wijst erop dat beide een onaanvaardbare verwarring veroorzaken tussen de rol van de advocaat voor de rechtbank als mandataris van zijn cliënt en het opnemen van een functie als rechter. Er moet een duidelijke scheiding zijn tussen de taak van advocaat en die van rechter. Wanneer een advocaat zetelt als plaatsvervangend rechter of als rechter in ondernemingszaken, vervaagt minstens die rol.

Daarnaast vraagt de OVB om het voorgestelde artikel 437, §2 te schrappen, omdat zij uitdrukkelijk gekant is tegen het samenvoegen van de beroepen van advocaat, notaris en gerechtsdeurwaarder in een en dezelfde persoon. Een multidisciplinair samenwerkingsverband met notarissen of gerechtsdeurwaarders daarentegen, zou wel mogelijk moeten zijn. Die vorm van samenwerking

behoeft echter geen wetwijziging, maar een aanpassing van de deontologische regels. De OVB heeft reeds een ontwerpreglement betreffende multidisciplinaire samenwerkingsverbanden in de pijplijn zitten.

De OVB steunt het voorgestelde artikel 437, §3.

De OVB gaat niet akkoord met het voorgestelde artikel 437, §4 om de weglating toe te vertrouwen aan de raad van bestuur van de communautaire Ordes en vraagt om die bevoegdheid te laten bij de raad van de Orde.

Gelet op die opmerkingen, stelt de OVB volgende aanpassing van het voorgestelde artikel 437 Ger. W. voor:

“Artikel 437.

§ 1. Het beroep van advocaat is onverenigbaar met het beroep van werkend magistraat en van griffier.

~~§ 2. Het beroep van advocaat is slechts verenigbaar met de ambten van notaris en van gerechtsdeurwaarder volgens de modaliteiten die gezamenlijk werden aanvaard door enerzijds de Ordre des Avocats en de Orde van Advocaten en anderzijds door de Nationale Kamer van Notarissen en de Nationale kamer van Gerechtsdeurwaarders.~~

§ 3 2. Het beroep van advocaat is slechts verenigbaar met andere zelfstandige activiteiten of bezoldigde samenwerkingsvormen, publiek of privé, voor zover ze de onafhankelijkheid van de advocaat en de fundamentele waarden van het beroep niet in gevaar brengen, binnen de grenzen vastgelegd door de ~~Ordre des Avocats en de Orde van Advocaten~~ Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone, in overeenstemming met artikel 495.

§ 4 3. Indien er een reden van onverenigbaarheid bestaat, wordt de weglating van het tableau, van de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie) of van de lijst van stagiairs uitgesproken door de raad van de Orde ~~de raad van bestuur van de Ordre des Avocats of de Orde van Advocaten, volgens de orde waartoe de advocaat behoort~~, hetzij op het verzoek van de betrokken advocaat, hetzij ambtshalve, en in dit laatste geval volgens de rechtspleging in tuchtzaken. Tegen de beslissing van de raad van de Orde is hoger beroep mogelijk bij de Tuchtraad van Beroep.

Voorstel 4: de uitoefening van politieke ambten of mandaten

Ten aanzien van voorstel 4, over de uitoefening van politieke ambten of mandaten, neemt de OVB geen standpunt in. Ze acht dit voorstel meer een politiek agendapunt dan een probleem van de advocatuur en meent dat het aan de politici toekomt om zich daarover uit te spreken.

Voorstel 5: een advocaat kan bediende van een advocaat of advocatenvennootschap zijn

Ten aanzien van voorstel 5, dat beoogt de advocaat toe te laten als bediende van een advocaat of een advocatenvennootschap, neemt de OVB een afwijzend standpunt in.

In dat verband verwijst de OVB naar het cassatiearrest van 6 oktober 2006 (Cass. 6 maart 2006 AR C.05.0394.N, *Arr.Cass.* 2006, afl. 10, 1936.) waarin het Hof zich uitsprak over het sociaal statuut van de advocaat:

“Deze bepalingen [de artikelen 437, lid 1, 4° Ger. W. en 477ter, § 3 Ger. W.] hebben tot doel aan advocaten de uitoefening van nevenfuncties te verbieden die de in die artikelen vermelde ongewenste gevolgen zouden hebben. Zij gaan er beide van uit dat de onafhankelijkheid van de advocaat essentieel is voor een goede rechtsbedeling.

(...)

De artikelen 437, eerste lid, 4°, en 477ter, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek beletten niet dat een Orde beslist dat de advocaten niet in dienstverband mogen staan en dat zij zonder band van ondergeschiktheid hun beroep moeten uitoefenen. Aan de Ordes wordt een redelijke maat van vrijheid gelaten bij de invulling van hun taak. Het is niet onredelijk, gelet op het doel de onafhankelijkheid van de advocaat en het vertrouwen van de rechter in de advocaat te vrijwaren, en is verantwoord door de wettekst zelf en zijn geschiedenis, te beslissen dat advocaten hun hoofdberoep niet in ondergeschikt verband mogen uitoefenen maar dit alleen mogen doen als zelfstandigen.” (eigen onderlijning)

In het voorgestelde artikel 437 Ger. W. wordt de onafhankelijkheid van de advocaat opnieuw als essentiële waarde opgenomen. Het principe van het cassatiearrest - dat uitgaat van het doel van de onafhankelijkheid - blijft dus onverkort van toepassing. De OVB wijst er nog op dat volgens de regels van het Hof van Justitie in de Akzo Nobel-zaak het ontbreken van de onafhankelijkheid het verlies van het beroepsgeheim met zich meebrengt. (HvJ 14 september 2010 (Grote Kamer), *Akzo Nobel Chemicals en Ackros Chemicals v. Commissie*, nr. C-550/07, *Pub.* 6 november 2011, nr. C301/2, *RW* 2010-2011, 1684.)

De OVB begrijpt wel dat de evolutie naar een bediendenstatuut op lange termijn mogelijk is, maar ziet op dit ogenblik geen onmiddellijke urgentie om dat meteen in te voeren en verkiest dan ook in de huidige omstandigheden daarover verder te kunnen reflecteren en het grondig te onderzoeken.

Verwijzend naar de situatie bij de OBF, die in tegenstelling tot de OVB in haar reglementering wel de advocaat-bediende toelaat, maar waar slechts 2% van de advocaten (80 à 90 advocaten op een totaliteit van ongeveer 8000 advocaten) dat statuut heeft verkozen, meent de OVB bovendien dat de overgrote meerderheid van de Vlaamse advocatuur nog steeds de voorkeur geeft aan het zelfstandigenstatuut, dat kadert binnen de lange historische traditie van het beroep van advocaat.

Voorstel 6: mobiliteit bij jongere advocaten bevorderen

Ten aanzien van voorstel 6, dat een bevordering van de mobiliteit bij jongere advocaten beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan. Dat voorstel beantwoordt aan de noden van deze tijd. Om deze mobiliteit te bevorderen zouden stages met andere juridische beroepen of andere disciplines meer moeten worden aangemoedigd.

Enige temporele restrictie is echter van belang: de onderbreking of schorsing van de stage mag niet *sine die* duren. Als de onderbreking of schorsing te lang zou duren, bestaat het vermoeden dat de permanente vorming niet in acht wordt genomen.

De vereiste dat de stageverplichtingen binnen de vijf jaar moeten voldaan zijn, impliceert dat de onderbreking of schorsing niet langer dan vijf jaar kan duren. De OVB is dat deel van het voorstel genegen. De toevoeging echter dat "*deze termijn eventueel kan verlengd worden als gevolg van onderbrekingen of schorsingen van de stage*" is niet in tijd beperkt. *De facto* betekent dit dat er geen tijdslimiet staat op de onderbreking of schorsing van de stage. Dat is onaanvaardbaar voor de OVB. De advocatuur moet voor de betrokken stagiairs een bewuste keuze blijven.

Omdat een termijn van vijf jaar voldoende lijkt te zijn, wordt de laatste zin van het voorgestelde artikel 435 Ger. W. best geschrapt:

"Artikel 435.

De stageverplichtingen worden bepaald door de ~~Ordre des Avocats en de Orde van Advocaten~~ Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone, elk in hun rechtsgebied.

Zij richten de opleiding met het oog op de vorming van de advocaten-stagiairs in.

Op vraag van de advocaat-stagiair kan de stage worden onderbroken of geschorst.

De ~~Ordes~~ raden van de Orde waken over het nakomen van alle verplichtingen van de stage, waarvan ze de duur eventueel kunnen verlengen, onverminderd het recht om de inschrijving op het tableau te weigeren.

Iedere stagiair die uiterlijk vijf jaar na zijn inschrijving op de lijst van de stagiairs, niet doet blijken dat hij alle door zijn balie gestelde verplichtingen is nagekomen, kan door de raad van de Orde van de lijst worden weggelaten. ~~Deze termijn kan eventueel worden verlengd als gevolg van onderbrekingen of schorsingen van de stage.~~"

Tot slot wenst de OVB te benadrukken dat de lokale Ordes moeten blijven waken over de verplichtingen van de stage.

Voorstel 7: advocatenerelonen worden aan het gemeenrecht onderworpen

1. Afschaffing partijbeslissing – controlemogelijkheid voor de raad van de Orde

De OVB gaat akkoord met de afschaffing van het oude principe van de partijbeslissing, waardoor men terugvalt op de contractuele basis. Het voorstel tot uitsluitende controle door de hoven en rechtbanken daarentegen, wordt niet gedragen. De raad van de Orde moet nog de mogelijkheid hebben om te kunnen inbreken op de contractuele vrijheid en het ereloon dus kunnen herleiden indien dat in onevenwicht blijkt te zijn.

2. Behoud verbod *pactum de quota litis*

Het verbod op het *pactum de quota litis* mag terecht niet afgeschaft worden. De advocaat moet - zoals in het rapport aangehaald - onafhankelijk zijn ten opzichte van de zaak. Aan de hand van de internationale deontologische regels (onder meer die van Nederland) zal de OVB verder onderzoeken of het in bepaalde gevallen - bijvoorbeeld schadegevallen - niet wenselijk kan zijn om de regel te herzien.

3. Advies door de raad van de Orde

Het wettelijk verankeren van de mogelijkheid voor de rechter - niet de verplichting - om advies aan de raad van de Orde te vragen, wordt gesteund. De voorgestelde verplichting voor de Orde van Vlaamse Balies om de procedure voor het verlenen van advies door de raad van de Orde te reglementeren, wordt toegejuicht (artikel 495 Ger. W.). Een uniforme werkwijze is immers wenselijk.

Tot slot gaat de OVB in voorstel 7 niet akkoord met het toekennen van de bevoegdheid tot het inwinnen van advies bij de 'Orde van Advocaten'. De raad van de Orde moet hiervoor het bevoegde orgaan blijven. Daarnaast blijven de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone de bevoegde reglementaire overheden (artikel 495 Ger. W.).

4. Artikel 446ter Ger. W.

Gelet op deze opmerkingen, stelt de OVB volgende aanpassing van het voorgestelde artikel 446ter Ger. W. voor:

“Artikel 446ter.

De advocaten spreken met hun cliënten de erelonen ter vergoeding van hun prestaties af. Een beding omtrent erelonen dat uitsluitend verbonden is aan de uitslag van het geschil, is verboden.

Indien het ereloon niet beantwoordt aan de beginselen van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid, kan de raad van de Orde adviseren om het te herleiden, onverminderd het recht van de partij om zich tot de rechtbank te wenden.

~~In geval van betwisting van de erelonen Wordt de zaak voor de rechtbank gebracht, dan kan zal de geadieerde rechter het tegensprekelijk en gemotiveerd advies kunnen vragen van aan de Ordre des Avocats, de Orde van Advocaten of de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie raad van de Orde, afhankelijk van de Orde waartoe de betrokken advocaat behoort.~~

~~Na het inwinnen van het advies van de raad van de Orde *Ordre des Avocats*, de Orde van Advocaten en de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie, bepaalt de Koning het bedrag van de vergoeding die ~~hen~~ haar verschuldigd is voor het afleveren van een advies.~~

~~Tegelijk met de mededeling ervan aan de rechter die het heeft gevraagd, publiceert de Orde het advies dat ze verleent geanonimiseerd op haar publiek toegankelijke website.~~

~~Een beding omtrent erelonen dat uitsluitend verbonden is aan de uitslag van het geschil, is verboden.~~

~~Wordt een betwisting die betrekking heeft op het bedrag van deze erelonen voor de rechtbank gebracht, dan wordt zij in openbare zitting behandeld, tenzij de partijen eenstemmig vragen dat zij in raadkamer wordt behandeld.~~

~~De rechtbank mag daarenboven, op verzoek van de meest gerede partij, bij een met redenen omklede beslissing gelasten dat de zaak in raadkamer wordt behandeld, gedurende de gehele rechtspleging of een gedeelte ervan, in het belang van de goede zeden of van de openbare orde, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van partijen bij het proces dit vereisen of, in de mate dat dit door de rechtbank onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden."~~

Voorstel 8: over de advocatenvennootschap op het tableau

Ten aanzien van voorstel 8, dat de invoering van tableauvennootschappen beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan. De OVB acht dergelijke tableauvennootschappen niet meer dan realistisch en logisch, daar veel advocaten hun beroep uitoefenen middels vennootschappen.

Daarenboven ziet de OVB een meerwaarde niet alleen op tuchtrechtelijk vlak (*cfr. voorstel 28*) of omwille van de beroepsaansprakelijkheid, maar ook voor het kantoor (advocatenkantoren kunnen een advocatenovereenkomst sluiten, de advocatenvennootschap kan drager zijn van een mandaat (BJB-aanstelling, curatele, ...), het advocatenkantoor kan zich inschrijven op de Salduz-permanentielijst, ...).

De OVB merkt op dat enkel advocatenvennootschappen met rechtspersoonlijkheid zouden moeten worden opgelijst.

Tot slot wijst de OVB op de problematiek van de taalgemengde kantoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (*de 19 Brusselse gemeenten*). De tableauvennootschappen zullen moeten kiezen voor inschrijving bij de Nederlandse of de Franse Orde. Niet elk kantoor zal vermoedelijk die keuze willen maken. Een mogelijke oplossing kan erin bestaan dat zij zich inschrijven op het tableau van beide Ordes. De vraag rijst dan welke stafhouder bevoegd is in geval van tuchtrechtelijke vervolging. Een andere oplossing zou erin kunnen bestaan door te werken met hoofd- en bij-inschrijvingen op basis van het aantal advocaten per taalrol. Er moet alleszins een oplossing gezocht worden voor dat belangrijk probleem.

“Artikel 428.

§2. Kunnen ook het beroep van advocaat uitvoeren, de advocatenvennootschap met rechtspersoonlijkheid die op het tableau van de Orde is ingeschreven en die handelt door tussenkomst van een advocaat die ingeschreven is op het tableau van de Orde of op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie.

Voor alle handelingen die een advocaat stelt voor een advocatenvennootschap met rechtspersoonlijkheid die op het tableau van de Orde is ingeschreven staat alleen de advocatenvennootschap in.”

Voorstel 16: de uitdrukkelijke bevestiging van het beroepsgeheim van de advocaat in het Strafwetboek

1. Geen inschrijving in het strafwetboek

Ten aanzien van voorstel 16, dat de bevestiging van het beroepsgeheim van de advocaat in het Strafwetboek beoogt, neemt de OVB een afwijzend standpunt in.

Op basis van de wet, de hogere Europese rechtsnormen en duidelijke rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie meent de OVB dat het beroepsgeheim van de advocaat van openbare orde is. De OVB is tevens bezorgd dat een wettelijke opname het risico op een mogelijke inperking ervan zou inhouden. De OVB verwijst in hetzelfde verband ook naar de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens, waarbij wordt gesteund op de artikelen 6 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Bovendien wordt de opheffing van het beroepsgeheim bij getuigenis voor een parlementaire onderzoekscommissie onaanvaardbaar bevonden.

2. Opname in artikel 455 Ger. W.

Er gaan wel stemmen op om zowel het beroepsgeheim als de onafhankelijkheid op te nemen in artikel 455 Ger. W. Deze bepaling zou dan als volgt luiden:

“Artikel 455.

De raad van de Orde heeft de opdracht om de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en de kernwaarden van het beroepsgeheim, de onafhankelijkheid, de partijdigheid en het vermijden van belangenconflicten, die een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, te handhaven.”

Voorstel 17: de oprichting van een rechtscollege van het beroepsgeheim

Voorstel 17, dat de oprichting van een rechtscollege van het beroepsgeheim beoogt, wordt zeker gedragen, althans in strafzaken. Het beroepsgeheim wordt hierdoor naar een hoger niveau getild. De OVB beschouwt het als elementair dat de rechter van het geheim niet zou oordelen over de zaak zelf en voor de beslissing daarover zou doorverwijzen naar een andere rechter ten gronde.

Wel wordt de voorgestelde procedure te zwaar en zeer omslachtig bevonden. Een 'lightversie' van de procedure lijkt meer aangewezen. De procedure mag zeker niet te lang duren.

Ook is de OVB bezorgd dat het rechtscollege een amalgaam zal maken van de verschillende beroepsgeheimen. Zij vreest voor een gelijkshakeling op termijn van het uniek beroepsgeheim van de advocaat met andere, minder krachtige beroepsgeheimen. Andere beroepsgeheimen hebben immers niet dezelfde finaliteit en krijgen op dit ogenblik in de nationale en internationale rechtspraak niet dezelfde bescherming. De vraag rijst hoe het beroepsgeheim van advocaat zal evolueren indien één rechtsinstantie in de toekomst over al die gradueel heel verschillende beroepsgeheimen zal oordelen. De nodige garanties dienen dan ook te worden gegeven ter waarborging van het uniek karakter van het beroepsgeheim van de advocaat.

Verder wordt opgemerkt dat een dergelijke procedure niet wegneemt dat de stafhouder aanwezig moet blijven bij een huiszoeking, beslag, ... , en dat dat rechtscollege in het bijzonder bevoegd is om op te treden in strafrechtelijke procedures. Het voorstel van de experten houdt in dat werkende en plaatsvervangende raadsheren van het geheim zouden worden aangesteld op voordracht onder andere van de OBFG /OVB. De OVB herinnert eraan dat zij gekant blijft tegen de structurele inzet van advocaten als plaatsvervangende rechters en het opnemen van een mandaat van rechter in ondernemingszaken evenmin verenigbaar acht met het advocatenberoep. De OVB wijst erop dat beide een onaanvaardbare verwarring veroorzaken tussen de rol van de advocaat voor de rechtbank als mandataris van zijn cliënt en het opnemen van een functie als rechter. Er moet een duidelijke scheiding zijn tussen de taak van advocaat en die van rechter. Wanneer een advocaat zetelt als plaatsvervangend rechter of als rechter in ondernemingszaken, vervaagt minstens die rol. De OVB meent dat het voor de advocatuur aangewezen is om naast de beroepsmagistraat twee assessoren aan te wijzen, te kiezen uit de lijst van de assessoren die zetelen in de tuchtraad van beroep. Deze assessoren zijn geen werkende rechters die niet structureel verbonden zijn aan het Hof. Dit zal verder dienen te worden uitgewerkt in het Koninklijk Besluit dat de wijze van voordracht van kandidaten zal regelen.

De OVB verwijst tot slot naar het hangende voorontwerp beroepsgeheim bij fiscale controles, dat door haar in het voorjaar van 2017 aan het kabinet van de minister van Financiën werd bezorgd.

Tekstueel wenst de OVB volgende aanpassingen aan de artikelen 101 en 207ter Ger.W.

"Artikel 101.

§ 2. Het hof van beroep bestaat uit een eerste voorzitter, kamervoorzitters, raadsheren in het hof van beroep en raadsheren van het geheim.

De in § 1, eerste lid, bedoelde kamer van het geheim is samengesteld uit de eerste voorzitter van het hof of een kamervoorzitter die hij aanwijst en twee raadsheren van het geheim, van wie minstens één werd voorgedragen door de ~~Orde van Advocaten~~ Orde van Vlaamse Balies of de ~~Orde des Avocats~~ Ordre des barreaux francophones et germanophone."

“Artikel 207ter.

De werkende en plaatsvervangende raadsheren van het geheim worden benoemd door de Koning, op voordracht van de minister bevoegd voor Justitie.

*Ter voorziening in de vacature van de plaatsen die bezet worden door raadsheren van het geheim, worden de kandidaten, ~~met waarborging van de effectieve gelijkheid man/vrouw,~~ voorgedragen door de ~~Orde van Advocaten~~ *Ordre des Avocats*, de Nationale Kamer van Notarissen, de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders, de Orde der artsen, het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten, die hun voordrachten zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen drie maanden nadat de Minister hen daarom heeft verzocht, doen toekomen, anders wordt ambtshalve overgegaan tot de benoemingen, ~~met waarborging van de effectieve gelijkheid der geslachten.~~*

Voor de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone zetelen twee assessoren te kiezen uit de lijst van de assessoren die zetelen in de Tuchtraad van Beroep.

De wijze van voordracht van de kandidaten wordt geregeld door de Koning.

Om benoemd te worden tot werkend of plaatsvervangend raadsheer van het geheim, moet de kandidaat volle vijfendertig jaar oud zijn en sinds minstens tien jaar het beroep uitoefenen waarvan hij de vertegenwoordiger is.

De benoeming heeft plaats voor vijf jaar en kan na iedere termijn voor vijf jaar worden verlengd. De raadsheer van het geheim die benoemd wordt als plaatsvervanger van een ontslagnemende of overleden raadsheer van het geheim, wordt benoemd voor de tijd die het ambt van hun voorganger nog moest lopen.

Om tot werkend of plaatsvervangend raadsheer van het geheim te worden benoemd in het hof van beroep met zetel te Brussel, moet de kandidaat houder zijn van een diploma van het Nederlandstalig of het Franstalig onderwijs. De raadsheer mag slechts zitting houden in zaken van dezelfde taal als het diploma dat hij bezit. Van de werkende of plaatsvervangende raadsheren van het geheim bij het hof van beroep met zetel te Luik moet minstens één houder zijn van een diploma van Duitstalig onderwijs ofwel geslaagd zijn in het mondeling examen over de kennis van de Duitse taal en het schriftelijk examen over de passieve kennis van de Duitse taal bedoeld in artikel 216, zesde lid. Die raadsheer houdt zitting in Duitstalige zaken. Het besluit van benoeming bepaalt het taalstelsel waartoe de raadsheer van het geheim behoort.”

Voorstel 9: op te richten orgaan bewaking digitale rechtsstaat

Ten aanzien van voorstel 9, dat de oprichting van een orgaan ter bewaking van de digitale rechtsstaat beoogt, benadrukt de OVB dat een optimale en paritaire samenwerking tussen de advocatuur en de magistratuur een *conditio sine qua non* vormt. De OVB benadrukt dat beide partners de algoritmen gezamenlijk moeten beheren en dat het niet opgaat dat de magistratuur het alleenrecht daarover zou opeisen.

De OVB wijst er ook uitdrukkelijk op dat de rechtspraak van rechtbanken en hoven tot het openbaar domein behoort en daarom niet door de magistratuur kan worden geclaimd. In dat verband merkt zij op dat België één van de weinige West-Europese landen is waar de rechtspraak thans niet vrij digitaal beschikbaar is. *In concreto* zou alle rechtspraak geanonimiseerd ter beschikking van het publiek moeten worden gesteld op een overheidswebsite.

Ten slotte wijst de OVB er op dat de bewaking van de “digitale” rechtsstaat een basisopdracht is van de overheid.

Voorstel 10: tax shelter

Ten aanzien van voorstel 10, dat de invoering van een *tax shelter* beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan. Wel merkt ze op dat men daarbij niet uit het oog mag verliezen dat een *tax shelter* moet worden ingevoerd in overeenstemming met de Europese regels, onder meer op het gebied van het mededingingsrecht (staatssteun). De OVB meent dat dergelijke *tax shelter* bij uitstek zou moeten worden ingezet voor de investeringen in artificiële intelligentie. De OVB betreurt wel dat de experts terzake niet hebben voorzien in een uitgewerkt tekstvoorstel en betwijfelt of een *tax shelter de facto* haalbaar is. Zo nodig kan de OVB zich in ondergeschikte orde ook achter andere fiscale steunmaatregelen scharen.

Ten aanzien van de beide voorstellen 9 en 10 verlangt de OVB dat haar IT-dochter Diplad CVBA actief zou worden betrokken.

D. Gerechtelijk recht

Voorstel 11: uitvoerbaarverklaring advocatenakte

Ten aanzien van voorstel 11 in hoofdorde, dat de uitvoerbaarverklaring van de advocatenakte beoogt, neemt de OVB een instemmend standpunt in.

De OVB merkt op dat zij zelf een nagenoeg identiek voorstel indiende in het kader van de publieke consultatie over Boek 8 Bewijsrecht bij de lopende hervorming van het Burgerlijk Wetboek.

De OVB is van mening dat men zich ernstig dient te beraden of men de uitvoerbaarverklaring van de advocatenakte in het Burgerlijk Wetboek dan wel het in het Gerechtelijk Wetboek wil regelen.

Voorstel 12: eenvoudige procedure om advocatenakten uitvoerbaar te verklaren

Ten aanzien van voorstel 12 in ondergeschikte orde, dat een eenvoudige procedure beoogt om de advocatenakten uitvoerbaar te verklaren, neemt de OVB een afwijzende houding aan, daar zij het voorstel 11 in hoofdorde verkiest.

Daarenboven is de procedure uit voorstel 12 te ingewikkeld om te beantwoorden aan de doelstelling dat advocatenakten op “*eenvoudige*” wijze uitvoerbaar kunnen worden verklaard.

Voorstel 13: collectieve herstellvorderingen van gemeen recht invoegen in Ger.W.

Ten aanzien van voorstel 13, dat de collectieve herstellvorderingen van gemeen recht wil invoegen in het Gerechtelijk Wetboek, neemt de OVB *in globo* een instemmend standpunt in.

Voor mogelijke aanvullende suggesties tot verbetering van de collectieve herstellvorderingen, verwijst de OVB naar de vragenlijst die zij in oktober 2016 heeft ingediend bij de FOD Economie in het kader van de evaluatie van de rechtsvordering tot collectief herstel uit Boek XVII WER en als bijlage 1 bij deze brief voegt. Die verbeterpunten (in zoverre niet achterhaald door de thans voorliggende tekst) kunnen naar analogie worden toegepast op de collectieve herstellvorderingen van gemeen recht.

Voorstel 14: toelaten dat advocaten een daadwerkelijke rol spelen bij collectieve vorderingen

De OVB onthaalt de finaliteit van voorstel 14, dat wil toelaten dat advocaten een daadwerkelijke rol spelen bij collectieve vorderingen, positief.

De OVB is geen vragende partij meer om advocaten te laten optreden als groepsvertegenwoordiger. De OVB dringt er evenwel op aan dat er een verplichting zou worden ingevoerd voor de groepsvertegenwoordiger om zich steeds te laten bijstaan door een advocaat in het kader van een collectieve vordering. De verplichte tussenkomst van een advocaat als procesvertegenwoordiger is volgens de OVB ten overvloede te verantwoorden daar de (procesrechtelijke) techniciteit en complexiteit van een rechtsvordering tot collectief herstel gespecialiseerde juridische kennis vereisen. De verplichte tussenkomst van een advocaat creëert een bijkomende filter om te vermijden dat groepsvertegenwoordigers lichtzinnige vorderingen zouden instellen. Zulke lichtzinnige vorderingen kunnen de verweerders immers schaden en belasten onnodig het gerechtelijk apparaat. De OVB meent dus dat een verplichte bijstand van de groepsvertegenwoordiger door een advocaat aangewezen is.

De advocaat kan ook een collectieve vordering regisseren en een groepsvertegenwoordiger voorstellen aan de rechtbank. Dat is een veel duidelijkere wijze om de collectieve vordering te voeren.

Daarnaast is de OVB voorstander van een uitbreiding van de voorwaarden om als groepsvertegenwoordiger op te treden. Op basis van artikel XVII.39 WER is de mogelijkheid om op te treden als groepsvertegenwoordiger immers voorbehouden aan bepaalde (strikt omschreven) categorieën van rechtspersonen. Gelet op de vereiste voorwaarden, middelen en expertise om op te treden als groepsvertegenwoordiger, lijkt op dit ogenblik zelfs enkel Test-Aankoop een realistische groepsvertegenwoordiger. De situatie dat de groepsvertegenwoordiging *de facto* beperkt is tot één enkele organisatie mag niet worden bestendigd.

Voorstel 15: advocaat-vereffenaar van schade

Ten aanzien van voorstel 15, dat de invoering van een advocaat-vereffenaar van schade beoogt, neemt de OVB een instemmend standpunt in.

Voorstel 18: vereniging van Ordes volgens rechtsgebied dat de OVB en de OBFG vandaag bestrijken
--

Ten aanzien van voorstel 18, dat een vereniging van de Ordes beoogt volgens het rechtsgebied dat de OVB en de OBFG vandaag bestrijken, neemt de OVB een afwijzende houding aan. De OVB kan zich niet vinden in het voorstel dat de beide experten in hoofdorde doen. De OVB erkent weliswaar dat dergelijke vereniging idealiter het einddoel op lange termijn vormt, maar meent dat de realisatie daarvan op korte termijn in de gegeven omstandigheden niet haalbaar en realistisch is. Naar analogie met de opeenvolgende staats hervormingen die de Belgische staatsstructuur steeds verder verfijnd hebben en nog zullen verfijnen pleit de OVB daarom voor een meer geleidelijke evolutie van de baliestructuren met als noodzakelijke tussenstap de vorming van balies per nieuw gerechtelijk arrondissement, zoals in voorstel 21 wordt vooropgezet.

De OVB wijst erop dat als gevolg van een eerdere poging om het reglement van orde van de OVB te wijzigen in de periode 2015-2016 dat proces ondertussen volop bezig is. De voormalige balies van Hasselt en Tongeren fuseerden reeds op 1 september 2016 tot de nieuwe balie Limburg, daar waar enerzijds de balies van Antwerpen, Mechelen en Turnhout en anderzijds de balies van Brugge, Ieper, Kortrijk en Veurne op 1 september 2018 zullen fuseren tot respectievelijk de eengemaakte balies Provincie Antwerpen en West-Vlaanderen. Ook de balies Gent, Oudenaarde en Dendermonde voeren momenteel aftastende gesprekken om op termijn tot een balie Oost-Vlaanderen te komen. De OVB vraagt terzake de dynamiek van de nieuwe balies af te wachten en de zelfregulering door de balie in deze te respecteren.

De OVB meent in elk geval dat er ook in de toekomst evenzeer nood zal blijven aan een sterke lokale verankering. De beide experten voorzien in hun model geen lokale raden meer, waardoor moet worden gevreesd dat het moeilijk zal worden om geëngageerde mensen te vinden om zich in te zetten om lokaal niveau. Het zijn die mensen die later mogelijk een mandaat kunnen/willen uitoefenen op communautair niveau. In het algemeen denken de experten te sterk van boven naar beneden, terwijl beter andersom zou worden gewerkt. Zo willen ze tal van taken en bevoegdheden door de communautaire ordes laten uitvoeren, waar het al moeilijk zal zijn om die op het niveau van de provincie te doen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het meesterschap over het tableau.

In uiterst ondergeschikte orde merkt de OVB op dat waar in het tekstvoorstel van de experten onder artikel 430, §7 Gerechtelijk Wetboek wordt voorzien om het tableau te publiceren op een gezamenlijke website van de communautaire Ordes met inbegrip van de tuchtrechtelijke informatie bedoeld in artikel 461 Gerechtelijk Wetboek dat in de praktijk moeilijker realiseerbaar is. De vermelding op de website zou in elk geval moeten worden beperkt tot de op dat ogenblik van toepassing zijnde tuchtmaatregelen. In het verleden uitgesproken tuchtmaatregelen die al verstreken zijn, zouden niet mogen vermeld staan.

Voorstel 19: verkiezing voorzitter en bestuurders Ordes bij algemeen stemrecht

Ten aanzien van voorstel 19, dat de voorzitter en de bestuurders van de Ordes wil verkiezen bij algemeen stemrecht, neemt de OVB een afwijzende houding aan. Intern is daarvoor geen draagvlak. De OVB geeft daarom tot nader order de voorkeur aan het behoud van het huidige systeem van getrapte verkiezing, waarbij de leden van de algemene vergadering verkozen worden door de leden van hun balie en vervolgens op hun beurt de voorzitter en de bestuurders van de communautaire Orde verkiezen. Als voordelen van dergelijke wijze van verkiezing ziet de OVB de vorming van een coherenter beleid op langere termijn, het aan de dag leggen van meer verantwoordelijkheidszin en de neutralisering van de macht van het getal.

Ook meent ze dat er een betere wisselwerking is, doordat de afgevaardigden door hun kiezers aangesproken kunnen worden op hun keuze. De OVB denkt niet dat het huidige gebrek aan betrokkenheid bij de communautaire Orde samenhangt met het kiessysteem en wijst er nog op dat geen enkele andere groep vrije beroepsbeoefenaren dergelijke rechtstreekse verkiezing kent. Bij een verkiezing volgens algemeen stemrecht van de voorzitter en de bestuurders vreest de OVB tot slot in een te gepolitiseerd systeem terecht te komen.

In ondergeschikte orde merkt de OVB nog op dat het tegen de logica ingaat dat men de vertegenwoordigers in het parlementaire orgaan van de algemene vergadering niet rechtstreeks zou verkiezen, maar dat wel zou doen voor de bestuurders, die binnen het OVB-model de uitvoerende macht vormen.

Voorstel 20: invoering gelijkheid man-vrouw in organen van het beroep

Ten aanzien van voorstel 20, dat de invoering van de gelijkheid van mannen en vrouwen in de organen van het beroep beoogt, neemt de OVB een afwijzende houding aan. De algemene vergadering van de OVB is niet gewonnen voor een dergelijke verplichte invoering en meent dat de kwaliteit van een kandidaat moet primeren op zijn geslacht. De OVB meent dat de democratie ten volle moet kunnen spelen en kant zich tegen positieve discriminatie. De OVB wijst er nog op dat de vervrouwelijking van het beroep er ontegensprekelijk toe zal leiden dat steeds meer vrouwen actief zullen worden binnen de organen van het beroep, waardoor een quotum niet noodzakelijk wordt geacht.

De OVB is er zich ook terdege van bewust dat jongeren eveneens worden gemist in de beleidsorganen.

Voorstel 21: vereniging van Ordes op niveau van de arrondissementen

Ten aanzien van voorstel 21, dat de lokale Ordes op het niveau van de arrondissementen wil verenigen, neemt de OVB een instemmende houding aan. De OVB steunt dat voorstel van de beide experten in ondergeschikte orde en herhaalt dat dergelijk proces aan Vlaamse zijde volop bezig is. Vanaf 1 september 2018 zullen binnen het werkgebied van de OVB vijf Ordes georganiseerd zijn per gerechtelijk arrondissement en zal enkel het gerechtelijk arrondissement Oost-Vlaanderen voorlopig nog drie balies kennen. De OVB stipt aan dat zij bezig is met de aanpassing van haar reglement van orde aan die evolutie en wijst er nog op dat het voorstel van de experten in ondergeschikte orde tevens met zich zal meebrengen dat ook de Franstalige balies zich per arrondissement zullen moeten verenigen. De OVB herhaalt voor zover nodig dat arrondissementele Ordes in haar optiek de noodzakelijke tussenstap vormen naar een eventuele toekomstige Orde van Vlaamse Advocaten en Ordre des Avocats francophones et germanophones.

Voorstel 22: uitbreiding van de bevoegdheden van de communautaire Ordes

Ten aanzien van voorstel 22, dat een uitbreiding van de bevoegdheden van de communautaire Ordes beoogt, neemt de OVB *grosso modo* een positieve houding aan.

Wat betreft artikel 435 Ger.W., verwijst de OVB naar haar opmerkingen bij voorstel 6.

De OVB meent in het bijzonder dat de verduidelijking van artikel 495 Ger.W. een goede zaak is.

Inzake de wijziging van artikel 500 Ger.W. maakt de OVB daarentegen voorbehoud en vraagt ze de huidige tekst te behouden, waardoor de lokale Ordes aanvullende reglementen kunnen uitvaardigen over aspecten die door de communautaire Ordes al zijn geregeld of zelf kunnen reglementeren in aangelegenheden die de communautaire Ordes nog niet hebben gereguleerd. In het eerste geval beklemtoont de OVB dat de aanvullende reglementen niet strijdig mogen zijn met de reglementering van de communautaire ordes. In het laatste geval is de OVB van oordeel dat de lokale Ordes het initiatiefrecht van de communautaire Ordes moeten respecteren en enkel dan kunnen reglementeren indien de communautaire Ordes beslissen geen reglement daarover te maken. Ook meent de OVB dat lokale reglementen net zoals de reglementen van de communautaire Orde vatbaar moeten zijn voor een voorziening in cassatie, *in casu* door de communautaire Ordes of andere belanghebbenden.

De OVB vraagt eveneens om de Federale raad veiligheidshalve te behouden voor het geval zich ooit bijzondere omstandigheden zouden voordoen in bicommunautaire kantoren van de Brusselse balie en wenst bijgevolg af te zien van de schrapping van artikelen 503, 504, §1, en 505 Ger.W.

Tekstueel vraagt de OVB dus onderstaande aanpassingen aan artikelen 435, 495, 499, 500, 503, 504 en 505 Ger.W. :

“Artikel 435.

De Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone stellen, elk binnen het door hen bestreken rechtsgebied, de stageverplichtingen vast.

Zij organiseren de cursussen voor de opleiding van de advocaten- stagiairs.

Op verzoek van de advocaat- stagiair kan de stage worden geschorst of onderbroken.

De raden van de Orde waken over het nakomen van alle verplichtingen van de stage, waarvan zij de duur eventueel kunnen verlengen, onverminderd het recht om de inschrijving op het tableau te weigeren.

Iedere stagiair die uiterlijk vijf jaar na zijn inschrijving op de lijst van de stagiairs niet doet blijken dat hij alle door zijn balie gestelde verplichtingen is nagekomen, waarbij die termijn eventueel wel in evenredige mate met de schorsingen of onderbrekingen van de stage kan worden verlengd, kan uit de lijst worden weggelaten.”

“Artikel 495.

De Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone hebben, elk voor de balies die er deel van uitmaken, de taak te waken over de eer, de rechten en de gemeenschappelijke professionele belangen van hun leden, en zijn bevoegd voor de reglementering van hun deontologische en professionele verplichtingen in het algemeen, en in het bijzonder de juridische bijstand, de stage, de beroepsopleiding van de advocaten-stagiairs en de vorming van de alle advocaten die behoren tot de balies die deel ervan uitmaken.

Ze nemen de initiatieven en maatregelen die nuttig zijn voor de opleiding, de tuchtrechtelijke regels en de loyaliteit in het beroep en voor de behartiging van de belangen van de advocaat en van de rechtzoekende. Ze kunnen in rechte optreden om de behartiging van die belangen te waarborgen.

Ze werken samen met de universiteiten teneinde hun beroepservaring ter beschikking te stellen van de studenten in de rechten met het oog op de verbetering van de professionele vaardigheden van de toekomstige advocaten en nemen de initiatieven en maatregelen die ter zake nuttig zijn.”

“Artikel 499.

De raden van de Ordes van de advocaten van de balies waken over de toepassing van de in voorgaande artikelen bedoelde reglementen, met inachtneming van de richtlijnen die de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone gepast vinden om aan te nemen.”

“Artikel 500.

~~*Indien reglementen worden vastgesteld op de wijze bepaald bij het huishoudelijk reglement bedoeld in artikel 491, zijn zij dwingend voor de balies die tot de betrokken Orde behoren. Die kunnen enkel louter administratieve huishoudelijke reglementen aannemen volgens de behoeften van de dienst, voor zover de bijzondere situatie van hun balie dat rechtvaardigt. Indien op door het reglement van orde bedoeld in artikel 491 bepaalde wijze reglementen worden vastgesteld, zijn deze dwingend voor de balies die tot de betrokken orde behoren, welke voor die aangelegenheden alleen aanvullende reglementen kunnen uitvaardigen. “*~~

“Artikel 503.

De Federale Raad van de balies bestaat uit tien leden van wie er telkens vijf respectievelijk, voor een termijn van twee jaar, éénmaal hernieuwbaar, afgevaardigd worden door de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone. De raad wordt voorgezeten door de stafhouder van de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie.

De zetel is gevestigd bij de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie en het secretariaat wordt waargenomen door haar diensten, behoudens andersluidend akkoord tussen de respectieve ordes.

Indien een afgevaardigd lid dient te worden vervangen, wordt zijn opvolger slechts aangewezen om het oorspronkelijke mandaat te voltooien.”

“Artikel 504.

§1. Elke orde, alsook elke balie die van die orde deel uitmaakt, en de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie kunnen bij de federale Raad van de balies aangelegenheden aanhangig maken met betrekking tot de balie in het algemeen en de goede rechtsbedeling.

De procedure voor de federale Raad van de balies is een procedure op tegenspraak.

De Federale Raad brengt adviezen uit die worden aangenomen met ten minste drie vijfde van de stemmen in elke taalgroep.”

“Artikel 505.

Voor zij de vordering tot nietigverklaring als bedoeld in artikel 502 instellen, moeten de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone de zaak (binnen drie maanden vanaf de in artikel 497 bedoelde bekendmaking) aanhangig maken bij de federale Raad van de balies.

De Federale Raad van de balies brengt zijn advies ter kennis binnen een maand na de aanhangigmaking. De in artikel 502 bedoelde vordering moet binnen twee maanden na voornoemde kennisgeving worden ingesteld, dan wel, bij gebrek aan een kennisgeving, binnen drie maanden na de aanhangigmaking bij de federale Raad van balies en onverminderd artikel 501, §§ 2 en 3.”

Voorstel 23: betere organisatie van de communautaire Ordes

Ten aanzien van voorstel 23, dat een betere organisatie van de communautaire Ordes beoogt en daartoe artikel 491 Gerechtelijk Wetboek wil wijzigen, neemt de OVB een positieve houding aan. De OVB kan zich globaal vinden in de voorgestelde betere organisatie van de communautaire Ordes.

De OVB gaat evenwel niet akkoord met het voorstel om de leden van de raad van bestuur rechtstreeks te laten verkiezen door de advocaten van de OVB. Zij verkiest dat de leden van de algemene vergadering van de OVB de leden van de raad van bestuur kiezen (*cfr. voorstel 19*).

De OVB is het evenmin eens met het voorgestelde artikel 491, 1° Ger.W. dat voorziet in een waarborging van de effectieve gelijkheid tussen man en vrouw (*cfr. voorstel 20*).

Daarnaast meent de OVB dat de bepaling onder het voorgestelde artikel 491, °8 Ger.W. niet als dusdanig in de wet moet worden opgenomen. Die bepaling van de experts voorziet in de uitdrukkelijke en wettelijke bevoegdheid om een studiedienst op te richten, die een adviesorgaan zou moeten zijn voor de individuele advocaat enerzijds en de overheid anderzijds. De OVB onderschrijft dat voorstel niet en meent dat het wettelijk opleggen van een dergelijke verplichting strijdig is met haar beleidsvrijheid. Uitsluitend de OVB moet de werking van haar studiedienst bepalen en beslissen wie er toegang toe heeft. Bovendien is het voorstel van de experts gelet op het aantal advocaten onbetaalbaar.

Daarentegen schaaft de OVB zich volmondig achter de voorstellen onder artikel 491, °9 om een commissie op te richten met het oog op de verbetering van de professionele ondersteuning van de advocaten en het ontwikkelen van nieuwe technologieën en onder artikel 491, °10 om de organisatie en werking van de opleiding aan de communautaire Ordes toe te vertrouwen in overleg met de universiteiten.

Tekstueel wenst de OVB dus volgende aanpassingen aan te brengen in het voorgestelde artikel 491 Ger.W.:

“Artikel 491.

De regels voor de organisatie en de werking van de Orde van Vlaamse Balies en van de Ordre des Barreaux francophones et germanophone worden vastgelegd in een huishoudelijk reglement, dat aangenomen wordt door haar algemene vergadering en bekrachtigd door de Koning binnen dertig dagen, na advies van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie. ~~De leden van de raden van bestuur worden gekozen volgens het algemeen kiesrecht door de advocaten die deel uitmaken van de Orde van Vlaamse Balies en van de Ordre des Barreaux francophones et germanophone.~~

Het reglement van orde bepaalt minstens:

1° de samenstelling en wijze van verkiezing van de leden van de organen bedoeld in artikel 489, ~~met waarborging van de effectieve gelijkheid tussen man en vrouw alsook de duur van de mandaten;~~

2° werking en de wijze van beraadslagen met eerbiediging van de vertegenwoordiging van de advocaten van de onderscheiden balies;

3° de wijze waarop de reglementen aangenomen worden;

4° de regels voor de vaststelling van de bijdrage die de balies jaarlijks dienen te betalen;

5° de regels voor het opstellen en aanwenden van de jaarlijkse begroting;

6° de algemene organisatie van het secretariaat;

7° de wijze van aanwijzing van de vertegenwoordigers in de wettelijk opgerichte organen;

8° de organisatie en de werking van een studiedienst van de Orde ~~en de regels voor de raadpleging van die studiedienst door de advocaten en de overheid;~~

9° de organisatie en de werking van een commissie belast met de ontwikkeling van initiatieven met het oog op de verbetering van de professionele ondersteuning van de advocaten en met het oog op het ontwerpen, ontwikkelen en implementeren van nieuwe technologieën voor het beroep van advocaat;

10° de organisatie en de werking van een commissie belast met de ontwikkeling van initiatieven, in overleg met de universiteiten, met het oog op het ontwerpen en implementeren van een uitmuntende opleiding van de toekomstige advocaten en met het oog op de terbeschikkingstelling aan de toekomstige advocaten van de professionele ervaringen van de advocaten, teneinde de professionele vaardigheden van die toekomstige advocaten te verbeteren. “

Voorstel 24: gelijke vertegenwoordiging man/vrouw binnen de ordinale overheden verzekeren

Ten aanzien van voorstel 24, dat een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen binnen de ordinale overheden wil verzekeren, verwijst de OVB naar haar commentaar bij voorstel 20.

Voorstel 25: organisatie van de raden van de Orde

Ten aanzien van voorstel 25, dat een betere organisatie van de raden van de Orde beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan.

Ten aanzien van het *opt out*-voorstel van de Brusselse balies steunt de OVB de visie daarover van de beide experten. De OVB begrijpt zeker de beweegredenen die ten grondslag liggen aan het pleidooi voor een opt-out, maar gaat akkoord dat die niet compatibel zijn met het model van communautair georganiseerde Ordes, waarvoor de wetgever koos met de wet van 4 juli 2001. Alleszins zal de OVB als zij tot een regeling overgaat in overleg erop toezien dat de reglementen ook op alle kantoren kunnen worden toegepast.

F. Tucht

Inzake de voorstellen met betrekking tot tucht verwijst de OVB voornamelijk naar het als bijlage 2 bijgevoegde voorstel tot wijziging van wet nu de voorgestelde wijzigingen grotendeels wijzigingen inhouden aan het Gerechtelijk Wetboek.

Voorstel 26: algemene bepaling centralisatie en registratie van klachten

Ten aanzien van voorstel 26, dat een centralisatie en registratie van klachten beoogt, neemt de OVB *grosso modo* een instemmende houding aan.

Evenwel merkt de OVB dat zorgvuldig zal moeten worden gedefinieerd wat exact onder een klacht wordt begrepen: er moet volgens de OVB een onderscheid worden gemaakt tussen de registratie van drie verschillende soorten 'klachten' en onderzoeken:

- de 'formele tuchtklacht',
- de 'aangifte' bijvoorbeeld door de procureur-generaal;
- de door de stafhouder ambtshalve geopende tuchtonderzoeken.

Als vierde categorie kan worden weerhouden: de verzoeken tot 'tussenkost' aan de stafhouder (bijvoorbeeld een zittingsgeschil, de verzoeken tot bemiddeling of klachten tegen derden). Deze dienen evenwel niet binnen de tuchtwerking te worden geregistreerd. Indien de stafhouder merkt naar aanleiding van een verzoek tot 'tussenkost' dat een tuchtvervolgung zich zou opdringen, registreert hij de klacht in één van de hierboven vermelde drie categorieën.

De lijsten van alle ontvangen en bijgevolg geregistreerde klachten, aangiften of ambtshalve onderzoeken geopend door de stafhouders en desgevallend de voorzitter van de Tuchtraad worden geregistreerd door de stafhouder (voorzitter van de Tuchtraad) en eens per trimester doorgegeven aan de OVB of een op te richten Coördinatiecel Tucht (cfr. voorstel 35) Tevens worden ook de afgesloten dossiers doorgegeven. Het doorgeven van de gegevens bevat enkel de naam van de betrokken advocaat, van de identiteit van de klager, van de naam van de aangever en de datum van ontvangst van de klacht. De leden van de Coördinatiecel Tucht (cfr. voorstel 35) krijgen de mogelijkheid het dossier in te kijken.

De OVB meent dat men in beginsel zoals nu klachten initieel moet blijven indienen bij de bevoegde stafhouders en in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld wanneer de klacht is gericht tegen de stafhouder zelf of diens kantoorgenoot, rechtstreeks bij de *secretaris* van de tuchtraad van beroep, die de zaak verder zal verwijzen naar een andere stafhouder van een ander rechtsgebied die het onderzoek zal voeren. Op heden wordt een klacht inzake artikel 456 Ger. W. aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep bezorgd die dan een ander rechtsgebied dient aan te wijzen, doch de OVB acht dit niet aangewezen nu die voorzitter mogelijk in een latere fase - indien de klacht tot een tuchtonderzoek leidt en er een hoger beroep zou volgen - nog over die klacht / dat dossier moet oordelen.

Klachten die toekomen bij de Coördinatiecel Tucht (cfr. voorstel 35), de OVB of bij een andere stafhouder worden overgemaakt aan de bevoegde stafhouder.

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

Voorstel 27: reparatie van de wet van 2006

Ten aanzien van voorstel 27, dat de tuchtwet van 2006 wil repareren, verwijst de OVB naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van wet.

Het voorstel bouwt verder op het in 2015 in het parlement neergelegde wetsvoorstel, herneemt een aantal ideeën van de experts en vult deze aan met door voortschrijdend inzicht gegroeide aanpassingen.

De OVB acht in het bijzonder de publicatie van de namen van de betrokken advocaten (evenwel - om redenen van beroepsgeheim - niet van de inhoud van de sententie) enkel mogelijk voor schorsingen en schrappingen en wijst er tevens op dat de openbare voorlezing van de sententie beperkt moet blijven tot de elementen die het beroepsgeheim niet schenden.

Daarnaast meent de OVB dat de klager géén partij kan worden, maar in elk geval binnen het tuchtonderzoek vooraf moet worden gehoord en ook beter moet worden geïnformeerd. De OVB blijft er dan ook voorstander van om een confrontatie ter zitting met de klager mogelijk te maken en hem toe te laten stukken mee te delen; evenwel kan de klager niet concluderen.

Het kan niet de bedoeling zijn dat de stafhouder de raadsman wordt van de klager. Maar niets belet de stafhouder de klager erop te wijzen dat de klacht niet aan de voorwaarden voldoet. Hij kan de klager dan ook vragen de klacht te vervolledigen opdat deze zou voldoen aan de wettelijke voorwaarden. De stafhouder is er uiteraard ook voor de rechtzoekende. Overigens wijst de OVB erop dat de praktijk uitwijst dat de stafhouders vaak zelf op basis van een onvolledige klacht ambtshalve een onderzoek uitvoeren en zelf een tuchtdossier openen. De zinsnede "*De stafhouder helpt de klager, op diens verzoek, bij het opstellen en, indien nodig, het toelichten van de klacht*" in het voorgesteld artikel 456, vierde lid, eerste paragraaf, eerste lid is enigszins verwarrend en kan aanleiding geven tot (juridische) verwarring. De zinsnede wordt dan ook best niet opgenomen.

Voorstel 28: uitbreiding van de disciplinaire bevoegdheid tot rechtspersonen die op het tableau zijn ingeschreven

Ten aanzien van voorstel 28, dat een uitbreiding van de disciplinaire bevoegdheid beoogt tot de rechtspersonen die op het tableau zijn ingeschreven, neemt de OVB een instemmende houding aan.

De OVB meent echter wel dat de sanctie om een lid tuchtrechtelijk uit te sluiten als aandeelhouder in de praktijk niet uitvoerbaar is, omdat dat een vennootschapsrechtelijke sanctie is. De Codex deontologie van advocaten (OVB) voorziet wel in de verplichting dat de statuten al moeten voorzien in de verplichting om terug te treden en om aandelen over te dragen bij verlies van de hoedanigheid van advocaat. (Codex OVB art. 172.5.b)

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

Voorstel 29: versterking van het rechtskader betreffende de voorlopige maatregelen die de stafhouder kan bevelen

Ten aanzien van voorstel 29, dat een versterking van het rechtskader van de voorlopige maatregelen van de stafhouder beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan.

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

Voorstel 30: wettelijke hypotheek van de Orde

Ten aanzien van voorstel 30, dat beoogt een wettelijke hypotheek toe te kennen aan de Orde, neemt de OVB een instemmende houding aan. De voorwaarden dienen evenwel verder te worden onderzocht.

In meer ondergeschikte orde stelt de OVB er ook voorstander van te zijn dat een bijzonder voorrecht in de wet zou worden ingeschreven ten voordele van de benadeelde rechtzoekende.

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

Voorstel 31: invoering van disciplinaire financiële sancties

Ten aanzien van voorstel 31, dat de invoering van disciplinaire financiële sancties beoogt, neemt de algemene vergadering van de OVB een instemmende houding aan, doch doet hierbij het voorstel dat de geïnde boetes zouden toekomen aan het Fonds voor Juridische Tweedelijnsbijstand.

Voorstel 32: samenstelling van de tuchtraad - variante 1

Ten aanzien van voorstel 32, dat de samenstelling van de tuchtraad beperkt tot advocaten, neemt de OVB een instemmende houding aan.

De OVB gaat akkoord met het opnemen van de rol van kamervoorzitter of assessor door een magistraat in de tuchtraad.

De stafhouder (of desgevallend de voorzitter van de tuchtraad) voert het onderzoek. De stafhouder of de voorzitter van de tuchtraad kan het onderzoek delegeren aan een tuchtcel of een verslaggever. De stafhouder of de voorzitter van de tuchtraad beslist al dan niet de zaak aanhangig te maken bij de tuchtraad. De stafhouder of de voorzitter van de tuchtraad blijft aanwezig bij de behandeling en kan uiteraard kennis nemen van alle stukken en nota's en indien nodig hier op antwoorden. (zowel mondeling als schriftelijk)

De OVB is een voorstander van de gelijkheid mannen/vrouwen maar acht die niet wenselijk, omdat die de samenstelling van de tuchtraad in de praktijk ernstig zou bemoeilijken. Kennis van zaken van deontologie en tuchtrecht, interesse en gedrevenheid en niet het geslacht moeten de bepalende criteria zijn.

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

Voorstel 33: samenstelling en werking van de tuchtraden van beroep - variante 1

Ten aanzien van voorstel 33, dat de samenstelling en werking van de tuchtraden van beroep beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan. Dat voorstel beperkt de samenstelling van de tuchtraden van beroep tot advocaten.

Naar analogie met de tuchtraad merkt de OVB op dat ook bij de tuchtraden van beroep een beroepsmagistraat - aangeduid door de Eerste Voorzitter volgens een beurtrol - al zetelt.

De stafhouder of de voorzitter van de Tuchtraad blijft aanwezig bij de behandeling en kan uiteraard kennis nemen van alle stukken en nota's en indien nodig hier op antwoorden.(zowel mondeling als schriftelijk)

Dezelfde bedenking wordt gemaakt over de voorgestelde gelijkheid man-vrouw, die de OVB voorlopig niet haalbaar acht, omdat die de samenstelling van de tuchtraad van beroep in de praktijk ernstig zou bemoeilijken (*cfr. voorstel 20*).

Voorstel 34: samenstelling en werking van de tuchtraden en de tuchtraden van beroep - variante 2

Ten aanzien van voorstel 34, dat de samenstelling en de werking van de tuchtraden en de tuchtraden van beroep beoogt, neemt de OVB een afwijzende houding aan.

De OVB verklaart zich een tegenstander van een gezamenlijke tuchtraad voor advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders en meent dat ook de beroepsgroepen van de notarissen en de gerechtsdeurwaarders daarvoor geen vragende partij zijn. De OVB wijst er voor zover nodig ook op dat er aanzienlijke verschillen zijn in het aantal beroepsbeoefenaars. Tegenover de 18.500 Belgische advocaten staan beduidend minder notarissen en gerechtsdeurwaarders, die bovendien ministeriële ambtenaren zijn.

De onafhankelijkheid van de advocaat verzet zich tegen het onderbrengen van de advocatuur bij andere beroepsgroepen.

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

Voorstel 35: oprichting van een College van Toezicht

Ten aanzien van voorstel 35, dat de oprichting van een College van Toezicht beoogt, neemt de OVB een positieve houding aan, voor zover dit gebeurt met eerbied voor de onafhankelijkheid van de balie.

De OVB schaart zich zeker achter de idee van een dergelijk college, maar ziet dat toch eerder als een beperkt orgaan met een drietal personen, dat niet per se als een aparte instelling moet worden uitgebouwd, maar perfect binnen de OVB respectievelijk de OBFV zou kunnen opereren.

Het orgaan - dat de OVB als een "Coördinatiefunctie Tucht" zou benoemen - zou onder meer bevoegd kunnen zijn voor:

- de centralisatie en registratie van de klachten, aangiften en ambtshalve onderzoeken (*cfr. voorstel 26*);
- aangeven van het te voeren beleid op balie-niveau maar ook voor de evaluatie van het door de stafhouders gevoerde beleid;
- het onderzoek van het tuchtbeleid door de stafhouders of voorzitters van de tuchtraden aan de hand van onderzoeksdossiers en steekproeven;
- het opstellen van een jaarlijks verslag met betrekking tot het tuchtonderzoek door stafhouders en voorzitters van de tuchtraden.

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

Voorstel 36: de Hoge Raad voor de Justitie met de taken van toezicht belasten

Ten aanzien van voorstel 36, dat de Hoge Raad voor de Justitie met de taken van toezicht wil belasten, neemt de OVB een radicaal afwijzende houding aan.

De OVB is unaniem tegen de inmenging van de Hoge Raad voor de Justitie en wil te allen tijde de onafhankelijkheid van de balie waarborgen.

Voorstel 37: de onafhankelijkheid van de advocaat in een wettelijke norm verankeren

Ten aanzien van voorstel 37, dat de verankering van de onafhankelijkheid van de advocaat in een wettelijke norm beoogt, neemt de OVB een instemmende houding aan.

De OVB gaat akkoord dat een dergelijke wettelijke opname in de artikelen 455, 456, 495 en 502, 2° van het Gerechtelijk Wetboek duidelijk beklemtoont dat de onafhankelijkheid van de advocaat een essentiële kernwaarde vormt van het beroep, die de advocaat onderscheidt van andere juridische beroepen en een meerwaarde biedt voor het cliënteel.

De OVB verwijst verder naar haar als bijlage 2 gevoegd voorstel tot wijziging van de wet.

G. Juridische tweedelijnsbijstand

Voorstel 38: oprichting pilootkantoren juridische bijstand

Ten aanzien van voorstel 38, dat de oprichting van pilootkantoren juridische bijstand beoogt, neemt de OVB een afwijzende houding aan. De OVB meent dat het niet opgaat om de juridische tweedelijnsbijstand deels toe te vertrouwen aan vier kantoren met *staatsadvocaten*, die zich uitsluitend daarmee zouden mogen bezighouden.

De OVB benadrukt het belang van een toegankelijke en performante juridische tweedelijnsbijstand voor de rechtzoekende, die een beroep moet kunnen doen op kwalitatieve bijstand.

De OVB vindt dat een aantal eenvoudige en gemakkelijk door te voeren verbeteringen zich op korte termijn opdringen. Zo wil ze inzetten op een administratieve vereenvoudiging van het systeem, een verbeterde kwaliteit van de dienstverlening en een efficiënte financiering.

De OVB verwijst in dit verband naar haar uitvoerige als bijlage 3 gevoegde nota.

* * *

Ter afronding van deze brief herhaalt de OVB haar voornaamste prioriteiten:

- de Grondwettelijke waardering van de plaats van de onafhankelijke advocatuur en de bescherming van het beroepsgeheim van de advocaat in de Grondwet;
- het behoud van een brede toegang tot de rechter;
- het behoud van de autoregulering van de advocatuur;
- de uitbreiding van de perimeter van het beroep;
- de waarde van excellentie, die gestalte krijgt in een hervormde beroepsopleiding, doorgedreven aandacht voor kwaliteitszorg en continue permanente vorming.

Uiteraard is de OVB steeds bereid verdere toelichting te verschaffen indien u dat wenst.

Wij danken u reeds voor de aandacht die u aan dit schrijven wil besteden.

Met oprechte hoogachting,

Edward Janssens
Voorzitter

Bijlagen:

1. Nota evaluatie collectieve vorderingen
2. Nota aangepast wetsvoorstel tucht
3. Nota verbeteringen juridische tweedelijnsbijstand